

Oyggin hjá Dr Goll

Stuttsøga eftir Hanus Andreassen

Vit sigldu norðureftir, og motorurin sjóðaði sum ein heimligur ketil, og stjórnumar blivu hjartari, og meðan náttin dýpdist, kom eg at hugsa um mína fyrstu ferð til meistarans land. Vit skiftu tok í Bern, og tá vit hövdu koyrt ein tíma, sást á øllum brøgdum, at vit vóru farin eftir eini snældu burtur frá landsins hjarta. Ístaðin fyrri álvarsamar stórbýarbúgvar við Neu Zürcher Zeitung ella Homo Faber í hondini, vaks nú talið á køgutum bóndakönnum við reyðum kjálkum og þjókum í ymiskum stöddum í hondini. Teirra sveitsarátýska ljóðaði so heimfött, ikki minst tá tær fóru at arga ein skrámutan serskölt, sum sat við vindeygð, við reyðari nös og lögnum keipum, drúgvast onkur bygðarukka...

– Hvussu er hýrnin? spurdi Amos. Og eg sá – gjøgnum vindeygð, sum var millum kahúttuna og stýrhúsið – at eygu hansara, tá tæy ikki skimaðust út í náttina, granskaðu streymkortið.

– Finur, svaraði eg, skal eg koma og loysa teg av?

– Nei, segði Amos, hetta strekkið er fyri serfrøðingur.

Eg minnst, eg hugsaði, at borðið, sum eg sat við, var heldur svansut, har sløddust brotnar keksir, smørskálin var brúin av putursukri. Krista og Jónatan lógu í koyggjum sínum við hvør síni bók. Einku hoyrdist til teirra. Sum eg sat, kom tyngd á meg. Høvdidið datt niður á høgna handarbakið, og eg sovnaði.

Tað var tá, eg droymdi henda dreymin.

Eg var á veg út eftir keilini, tí M/S Nirvana skuldi fara um tveir tímar. Á bakinum hevði eg ein klæðsekk og í hondini eitt kuffert, sum var illtungt, tí tað var fult av bókum mínum um zen og ta eysturlendsku leiðina. Árakakaffibarrinamótti eg Lukas. Tað skuldi bara mangla, hugsaði eg, at eg skuldi mæta honum nú. Vit hövdu kjakast í ein mansaldur um teir báðar kostirnar, antin at byrja við at broyta hin einstaka ella at taka samfelagið fyrst. Men nei – ikki aftur nú! Øll nøvnini og sitatini hjá honum – eg orkaði tað ikki!

Lukasar gløggju eygu heftu seg straks við, at eg var ferðabúgvin. Hann hugdi spurin at mær. Eg gjørdi av hesu ferð at siga sum var. Eftir at kommiserkósini hevði borðið so fagar fruktir sum Gulag og Tjernobyl, máttu bera til at vera eitt sindur erligur. Eg segði frá ætlan okkara, men nevndi einki um tað endaliga stavnhalðið.

– Framvegis sami, gamli pilgrímurin, á veg móti unio mystica? (Mundi hann vita, hvat hann tosaði um?)

Eg hevði eina undarliga kenslu. Eg føldi, hvussu honkaslig mín uppsikt var undir beiskka eygnabrá hansara. Og samstundis føldi eg tann smittandi eldin, dráttin frá tí gomlu sjarmuni.

– Okey, Okey, tók hann aftur aftur, einki ilt orð av mínum munni. Men áðrenn tú fert, skalt tú koma ein lítlan biltúr við mær. Tað er nakað, eg ætli at vísa tær.

– Jamen, vit skulu sigla um tveir tímar.

– Hetta tekur bara ein tíma. Um eg nú biði teg, fyrri vinskapar sakir...

Lukas hugdi at mær. Hann sá so vælsnakaður út. Magnetisman andi enn í teim-

um brúna eygunum.

Vit tinguðust eina løtu. Og tá eg helt meg hava fingið fulla vissu fyr, at túrurin bara vardi ein tíma, játtaði eg. Vit fóru inn í ein Volvo, sum stóð parkeraður við síðuna av kaffibarrini. Vit koyrdu eftir oljukeilini, fram við fátækkrabýlinginum, komu til tann útslokta handilsmiðdepin. Longur uppi komu vit til ríkmannabýlingin, har avlagdir svimjihylar glandu hópisleyst móti mánanum. Nú hövdu vit ein part av býnum undir okkum. Boripallarnir úti í havsbrúnni mintu um gleivandi risarobottar.

– Hevur tú nakrantíð hoyrt um Dr Goll? spurdi Lukas, meðan vit koyrdu.

– Nei, segði eg.

– Tað undrar meg ikki, svaraði Lukas. – Tú fylgir ikki við í tí, sum hendir rúndan um teg. Tú hevur ongantíð gingið við opnum eygum, og nú, eftir títt endaliga kav vestur í hesperiskan kámleika, stendur tú ikki til at bjarga. Sært tú, Dr Goll er tann týðningarmesti persónurin her í landinum. Hann eigur tæy flestu hotellini, tæy flestu húsin, ta mestu jørðina og tær flestu tænastuveitingamar. Dr Goll er stjóri í Northern Oil Rig Company. Hann er bindilið millum oljuíðnaðin og at kalla alt, sum hendir her. Men hví siti eg og mæni soleiðis? Hvat áhuga kann ein, sum er um at rýma frá øllum, hava fyrri hesum?

– Hvussu fekk hann kapital? spurdi eg og læt ikki glósuna hjá Lukas við meg koma.

Vit vóru nú komnir upp í tær ovaru fjallaliðimar. Troystasloysið fældist nívandi. Allastaðni vóru gapandi grótbrot at síggja, í stöðum hövdu grös og harðfær blomstur funnið sær tilhald. Landslagið minti um eitt likam við stórum, skruvutaktum skurðum.

– Kapital? segði Lukas. – Hann seldi brúktar bilar, fór á heysin triggjar ferðir og bleiv hvaðna ríkari hvørja ferð. Men ikki fyrr enn fyrst í nítíðrunum kom ferð á hjá honum. Minnst tú glappakastið, tá alt samfelagið mól í grús, sum ein flúgvári, sum knappliga kemur í snúður og rennir seg á høvdið? Minnst tú skrivningina um ta gráu zonuna, har privatir og almennir pengar vavdust saman, orsakað av veðhaldslóg-unum? Mangir trolaðu har, men fyrst og fremst Dr Goll. Og hann var tann einasti, sum dugdi at fáa nakað burtúr. Hann bygdi ikki hús í Spania ella helt veitslur á Hotel Europa. Hann setti pengarnar í útlendskar bankar.

– Hvussu veitst tú alt hetta?

– Hetta er bara nýtt fyrri tær. Annars hevur Koyrilin øll hansara data á teldu. Lukas sá knappliga út sum ein samansvorin.

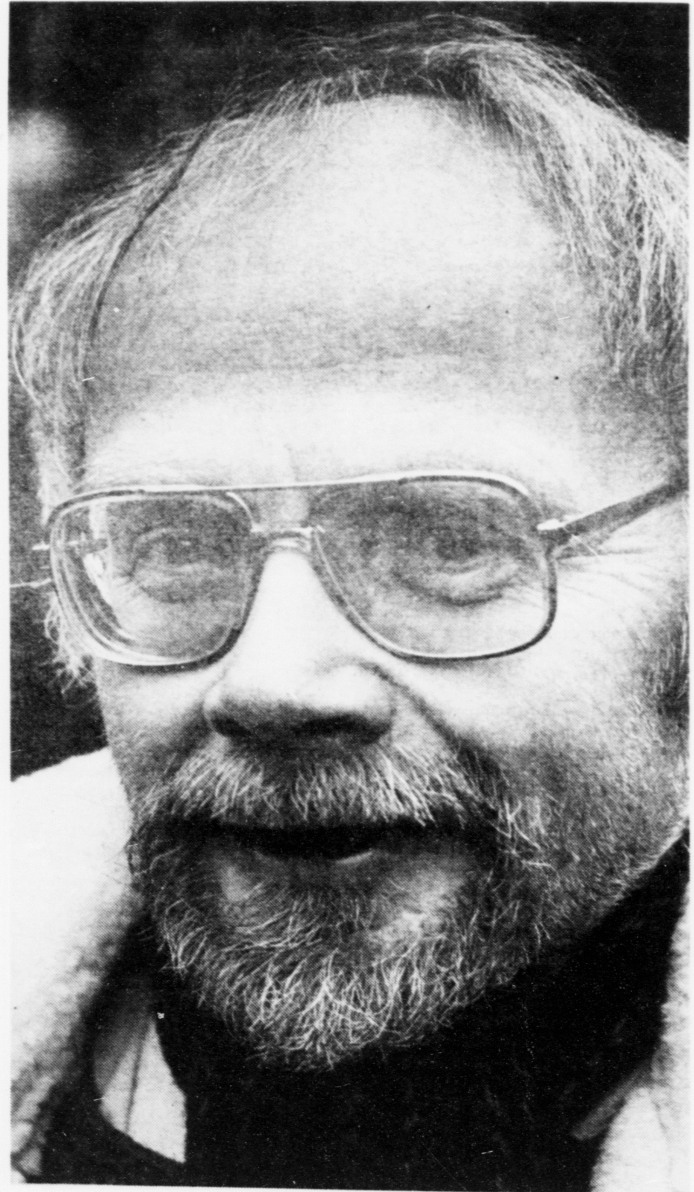
– Koyrilin?

– Okkara felag. Vit hava dugnalig viðhaldsfólk.

– Framvegis sami, gamli krossfararin.

Gevst tú ongantíð?

– Gevst? Beiggi mín misti hús og heim og alt hann átti orsakað av Dr Goll. Hann bleiv undarligur, og kona og børn rýmdu frá honum. Nú gongur hann og melur sum eitt ólukkudýr, stívrur av heilivági. Men sjálvsagt, sært tú veruleikan sum hvørvisjón, er slíkt ikki ómakin vert at hefta seg við. Lukas flenti – Men aftur til Dr Goll. Fyrr fimm árum síðani keypti hann sær eina oygg. Tað

er hana, eg ætli at vísa tær. Keypti er kortini ikki rætta orðið. Hann festi hana. Fleiri dugnaligir bøndur søktu. Men Dr Goll, sum hevði forbindilsini, fekk festið. Og tá fór ymiskt at henda. Dr Goll bygdi fleiri hús harúti, m. a. eitt betongslott. Hann fekk sær eina havn, ein tyrlupall, oljugoymslu, golfvøll. Hann fór undir at byggja ein kinesiskan múr rundan um oynda. Engin visti tað, men helst var hann longu tá eitt sindur ... klikkaður.

– Tað ljóðar, sum tú kennir hann.

– Tað geri eg, svaraði Lukas. – Dr Goll

fór at halda hesi vikuskiftisballini. Hann plagdi at senda sína egnu marglætisjakt til høvudsstaðin eftir oljubossunum og so sjálvandi landsins ráðharrum og skrivstovustjórum og frillum teirra. Eg »slapp« út hagar, tí eg starvaðist á lögfrøðideildini. Men eg má siga, at eg var vónsvikin, tá eg sá hann. Dr Goll var ikki nakað skarpleitt negativitetsins umboð, við flogvitugum, gjøgnumgatandi eygum.

– Hví skuldi hann verið tað?

– Tí alt bendir á, at hann var ein sera be-